

ROTS

Koen D'haene

Uitgeverij LetterRijn, Leidschendam

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of vervoelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zo nodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (i) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (ii) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

Eerste druk, november 2021

© 2021 Koen D'haene

Auteur: Koen D'haene

Redactie: Theo van Rijn

Grafische vormgeving: uitgeverij LetterRijn

Drukwerk: Grafistar B.V., Lichtenvoorde

Uitgeverij: LetterRijn

www.letterrijn.nl

 LetterRijn

isbn: 978-94-931921-7-1

*I know I'm irresponsible and I don't behave,
and I ruin everything that I do,
and I'll probably get arrested when I'm in my grave,
but I'll be savin' all my love for you*

Tom Waits

*They passed me by, all of those great romances
You were, I felt, robbing me of my rightful chances
My picture clear, everything seemed so easy
And so I dealt you the blow
One of us had to go*

Abba

Deze roman sluit aan bij mijn misdaadromans *IJs* (LetterRijn, 2016) en *Zand* (LetterRijn, 2020), maar kan ook afzonderlijk worden gelezen.

Aan mijn ouders.
Dank voor de mooie herinneringen aan Ardense bossen en Zwitserse bergen.

Schiermonnikoog

zomer 2015

‘Is hij het?’

De poging van de slanke agent om door middel van een fluis-
terstem een zweem van medeleven te laten blijken, lukt maar heel
matig. Hij wijst met een snelle hoofdknik naar het doorweekte en
morsdode lichaam in het zand. Ik zeg niets, buig door mijn knieën
en ga bij Tom zitten. Er komt zeewier uit zijn gapende mond en er
waggelt een verminkte krab over zijn buik. Ik herken de verbeter-
trek op zijn gezicht. Hij moet manhaftig tegen het wassende water
hebben gestreden en tegen een storm waar hij niet tegenop kon. Ik
krijg een brok in mijn keel. Tom kreeg niet de dood die hij wilde.
Heel zijn leven haatte hij het om de controle over een situatie te
verliezen.

‘Dit is je partner?’ vraagt de agent met een begin van irritatie
in zijn stem. Het was al laat op de avond toen de oproep kwam en
toen bleek het ook nog om een dode op het strand te gaan.

Ik geef hem mijn antwoord niet. Ik laat me voorover vallen op
het doordrenkte lichaam van Tom en sla mijn armen om hem
heen. Mijn handen glijden over zijn wangen, zijn mond, zijn neus.
Nog één keer houd ik hem dicht bij mij en voel ik zijn zachte buik
tegen die van mij. Hierna kan en mag het nooit meer.

Vanuit een ooghoek zie ik hoe de agent zijn vrouwelijke colle-
ga wenkt. Zonder omkijken loopt hij weg terwijl de andere agent
plichtsgetrouw dicht bij mij komt staan. Bij haar merk ik wel
ontredde en medeleven, ze is klaar om mij een knuffel te geven
als dat zou mogen volgens de dienstvoorschriften. Op haar lippen
lees ik de vraag of zij de sociaal werkster voor mij moet oproepen.

Ik wil niemand nu.

Ik strompel achter de zwijgende agent over het immense strand.
Het water en het kletsnatte zand soppen in onze schoenen. Nu
en dan kijkt ze achter zich om er zeker van te zijn dat ik volg. Of
wil ze weten of ik ga huilen? Ik ben niet in staat om na te denken
en sjok achter de agent door de duinen. Ze loopt kordaat op het

natte zachte zand naar boven, maar ik doe geen moeite om haar te volgen. Zo snel wil en kan ik niet het duin op. Ze glimlacht verontschuldiging als ik een hele tijd later naast haar op de duintop sta.

Op het smalle pad staan twee politiewagens met felle zwaailichten. Het lijkt wel of hun lichtstralen de heldere witte flikkeringen van de vuurtoren volgen. Even gaat mijn blik met het licht mee over het eiland. Aan het einde van het pad zie ik een groepje mensen dat door twee agenten op afstand wordt gehouden. Enkele minuten later staart hun blik verlangend naar binnen als ik gezeten in de politiewagen zachtjes over het duinpad aan hen voorbijkom. Ik weet niet waarom ik hen uitdagend in de ogen blijf kijken.

Nauwelijks een kwartiertje later komen we aan bij het vakantiehuis.

‘Hier is het,’ zeg ik.

De agent helpt me om uit de auto te stappen. Zonder nadenken neem ik haar hand aan en hijs me moeizaam uit de rijdersstoel.

‘Morgenochtend komen we je ophalen voor een verhoor op het politiebureau. Er moet een officier vanuit Groningen naar hier komen. Hij neemt de boot van halftien en hij komt tegen elf uur naar het kantoor. We pikken je op zodra hij op het eiland is.’

‘Wat valt er te verhoren?’ mompel ik terwijl ik de deur openduw. In de auto hield ik de huissleutel de hele tijd vast in mijn bevende hand. Nu voelt hij ineens klam en koud.

Ik hoor de agent een omstandige uitleg geven, maar ik doe geen moeite om te luisteren.

‘Tot morgen,’ zeg ik terwijl ik snel de deur achter mij wil sluiten.

De agent houdt haar hand plat tegen de deur.

‘Mevrouw, ik moet u verzoeken om morgen de hele ochtend beschikbaar te blijven. U mag helaas de woning niet eerder verlaten dan dat wij u komen ophalen.’

Ze klinkt ineens paniekerig. Ik ga niet in op wat ze zegt, wat doet het er ook toe.

Ze geeft me een kaartje.

‘U kunt de hele nacht op dit nummer bellen. Er is een medewerker van slachtofferhulp die u te woord zal staan. Aarzel niet als u hem iets wil vragen.’

Ik graai het kaartje uit haar hand.

‘Welke boot kan ik morgen nemen om na het verhoor terug naar België te reizen? Willen jullie daar alstublieft rekening mee houden?’

Ik sla de deur achter me dicht en kijk snel door het venster of de agent er nog is. Tot mijn opluchting zie ik dat de politiewagen al is verdwenen. Aan de overkant van de weg zie ik een groepje fietsers naar mijn raam staren. Snel trek ik het gordijn dicht, gooi mijn jas op de vloer en laat me dan neervallen op het bed.

Pas nu sla ik mijn handen hard tegen mijn hoofd, op het bed en tegen de muur. Pas nu roep ik naar Tom, schreeuw ik zijn naam, zoek ik zijn gezicht. Pas nu komen de tranen, het verdriet, de woede, de angst. Ik schop mijn schoenen uit, kruip diep onder de deken en houd het kussen op mijn hoofd.

Na een halfuur, dat een heel mensenleven lijkt te hebben geduurd, schrik ik trillend wakker. Ik kijk verward om me heen en schreeuw kort en heftig door het huis als ik denk aan Tom die er niet meer is. Dan komen de beelden die tijdens de korte slaap voorbijkwamen. Nooit eerder dan in het voorbije halfuur was ik zo dicht bij de mannen uit mijn leven. De intense roes leidde me naar de lieve jonge Remse die ik lang geleden hulpeloos over de gletsjer zag glijden vooraleer hij voor altijd verdween in de diepte. Ik was weer bij Mats, van wie ik wegging terwijl hij beneden in de gletsjerkloof naar mij bleef roepen. En ik was in de warme armen van Tom, de man die ik voor de rest van mijn leven dicht bij me had willen houden. Dichter dan hij al was gekomen.

Ik grabbel naar mijn smartphone in mijn jas en ga op zoek naar het laatste sms’je dat ik deze middag van Tom kreeg. *Ik loop naar het strand nu. Storm is fantastisch! Tot zo. X.*

Slikken lukt moeizaam als ik mijn antwoord lees. *Maak het niet te laat. Miss you :-)* Het is het laatste wat ik hem vertelde. Dat ik hem miste. We zouden die avond iets lekkers gaan eten, de nare ervaringen met Michael en Ingrid van de voorbije vakantiedagen achter ons laten. Zonder nadenken kijk ik ook naar de appjes van deze middag. Hardop snikkend scrol ik door de opeenvolging van

verwarrende berichten die Michael en Mories op me afvuurden. Mories met zijn verhalen van vroeger en zijn ijver om foto's en herinneringen met me te delen. Michael die me wilde doen geloven dat Tom en Ingrid het met elkaar deden in de tent. Ik snapte niet waarom hij dat deed en waar hij op aanstuurde. Nadat ik hem deze morgen resoluut had afgewezen en na wat Ingrid me vertelde, wilde ik zo snel als mogelijk van hem af. Zijn berichtjes sloegen nergens op.

Waar denk je dat hij nu is? lees ik. Nog zo'n hatelijke verdachtmaking. Ineens laat het zinnetje me niet los. Ik veeg wild mijn tranen weg en lees de woorden opnieuw. *Waar denk je dat hij nu is?* Tom was naar het strand, maar Michael praatte me aan dat hij bij zijn Ingrid in de tent was terwijl zij bij mij thuis zat.

Tenzij ...

Ik veer op en ga in de keuken voor de spiegel staan. Ik zie mijn radeloze blik. Tenzij Michael in de storm achter Tom aan zat en hem op de zandbank dreef? Ik heb hem deze morgen erg brutaal geloosd en dat laat hij niet zomaar over zich heen gaan. Het is niet wat hij gewend is. Nam hij wraak op Tom? Leidde hij hem koel en doelbewust naar de storm op het Noorderstrand in de wetenschap dat hij niet meer zou kunnen terugkomen? Michael kent het eiland en de getijden als zijn broekzak en hij weet precies hoe en wanneer de springvloed er is. Hij weet hoe snel de zandbank door het water wordt opgeslokt en hij weet als geen ander dat je er dan niet meer vanaf komt.

Tom wilde ineens weg na ons mislukte nummertje op de keukentafel dat we ruimschoots hadden goedgeemaakt in bed. Ik wilde de hele namiddag dicht bij hem blijven en ik dacht van hem hetzelfde. Maar ineens was er een vreemd telefoontje van de rederij, iets over een uitgevallen veerboot. Even later wilde hij weg. De storm zien. Ineens. Zomaar.

Ik kijk weer naar mijn appjes van deze namiddag. Mijn oog blijft wazig stilstaan bij een van de laatste berichtjes die ik van Michael kreeg.

Dit zal hem leren.

Ik had het moeten weten: een psychopaat als hij koelt zijn woe-

de niet op de persoon zelf die hij wil raken. Hij wist dat hij mij veel meer pijn kon doen als hij Tom uit mijn leven schrapte.

Ik bonk mijn hoofd tegen de keukenmuur. Waarom had ik het vanmiddag niet door? Waarom twijfelde ik? Waarom vroeg ik Tom niet veel eerder om terug te komen? Waarom schakelde ik toen al niet de politie in?

Het is mijn schuld dat Tom er niet meer is. Ik glijd met mijn rug tegen de muur en zak op mijn kont. Alweer. Ook Remse en Mats verdwenen uit mijn leven terwijl ik vanaf de eerste rij toekeek.

Ik sla mijn handen voor mijn ogen. Voor de derde keer in mijn leven ben ik gedoemd om te zwijgen. Als ik Michael uit mijn leven wil, moet ik zo snel als mogelijk van het eiland af. Tijdens het verhoor morgen zal ik niet één keer zijn naam laten vallen. Die Groningse superagent mag in geen geval in mijn verleden gaan spitten. Er mag geen zweem van verdenking om mij hangen. Een ongeval, dat is het. Tom is altijd al veel te avontuurlijk en onvoorzichtig geweest en het is geen wonder dat hij zich tijdens die stormvloed veel te ver op de zandbank waagde. Ik zal alles vertellen wat de agent wil horen, zodat hij vlotjes zijn documenten kan invullen en de zaak snel kan afronden. Een dwaze, onvoorzichtige toerist. Het zal me het snelste van het eiland en ver van Michael brengen. Ik wil weg, terug naar mijn zee van Oostende.

Zonder nadenken verwijder ik alle berichten en appjes en sms'jes en oproepen van de voorbije week. Ik slof naar de koelkast en zoek vruchteloos naar een pak melk. Dan neem ik de fles water en giet die half naast en half in mijn mond. Ik denk aan het zoutwater dat Tom in zijn mond kreeg en spuw het frisse bronwater hard tegen de muur van de keuken. Ik bonk mijn hoofd tegen de wand en druk mijn handen stevig tegen de deur van de koelkast terwijl ik een radeloze kreet inhoud.

Besluiteloos ga ik naar de klerkast en kies een T-shirt van Tom. Ik moet haast glimlachen als ik het nieuwe shirt dat hij voor deze reis heeft gekocht van de kapstok neem. Een zwart shirt met in rode en blauwe letters *Leaving Alcatraz*. De laatste jaren gebeurde het steeds minder dat hij in zijn eentje kleding voor zichzelf kocht, maar hij botste op dit shirt in een bak in zijn favoriete warenhuis.

Hij glunderde toen hij het me toonde. *Je laat me daar toch ook weer vrij, hè, op dat eiland van jou?*

Ik prop het shirt in mijn handen en ga huilend op het bed liggen. Ik maak me zo klein mogelijk en houd het dicht tegen mijn borsten. Het bed trilt en piept en ik huil en schreeuw om Tom.

Oostende

lente 2019

Sarah

‘Vandaag is het de verjaardag van Tom.’
Ik kijk niet op en doe alsof ik geen antwoord van hem verwacht. Al snel blijkt dat dat ook de juiste inschatting was. Mats zal geen antwoord geven en als ik verder niets meer zeg, zal mijn mededeling gewoon de mist ingaan. Ik ga op de sofa zitten en kijk door het brede raam naar de regen die als olie op het vernieuwde asfalt van de straat blijft liggen. Ik probeer de sombere straat over te slaan en een beetje vreugde te vinden in het weelderige groen van het park in de verte. Dat doe ik altijd op troosteloze dagen: de bomen van het Maria-Hendrikapark zoeken en er een minder miezerige omgeving bij bedenken. Ik hou veel meer van het park dan van de zee die hier nauwelijks twee kilometer verder schittert als zilver in de zon. De liefde voor de zee ben ik kwijtgespeeld. De wisselende kleuren van de bomen in het park boeien mij veel meer dan de rollende golven op het strand. Zeker in deze periode van het jaar, als de knoppen, bladeren en bloesems mijn twijfel in het leven doen verdwijnen.

Ik kijk over mijn schouder naar Mats. Hij leest de krant en slurpt van zijn koffie. De beursberichten, weet ik. Nooit heeft hij een euro belegd, aandelen gekocht of geïnvesteerd in florerende bedrijven. Zijn spaargeld staat op een veilige termijnrekening en alle pogingen van de bank om een afspraak te maken teneinde zijn geld lucratiever te besteden, slaat hij demonstratief af. Toch heeft hij sinds twee jaar een bijzondere interesse ontwikkeld voor de beursberichten. Van alle munten, aandelen, obligaties en bedrijven weet hij hoeveel ze waard zijn. Hij kan met elke econoom een boom opzetten over de beurs en hij zal hen verbazen met oneindig veel economische en financiële feitenkennis. Maar enige interesse om zelf iets van zijn steriele spaargeld op de beurs te gooien, heeft hij niet. Hij is er niet avontuurlijk genoeg meer voor. Geef hem maar de veiligheid van zijn roze beurskrant op het tafelblad en laat hem maar tot zijn groot genoegen beurscijfers uit het hoofd leren.

‘Hij zou vandaag 57 zijn geworden.’

Nog even kijk ik zijn kant op, maar hij hoort me niet. Zelfs een goedkeurend of afwijzend gegrom is er niet. Zijn aandacht gaat naar de New York Stock Exchange, Euronext en de Deutsche Börse.

Toen Mats drie jaar geleden aarzelend bij mij kwam wonen, gaf hij me verrassend veel ruimte om over Tom te praten. Het was alsof hij zich hiermee wilde verontschuldigen voor wat hij de voorbije zomer op het eiland had gedaan. Tom liep in de weg en dus kon Mats niets anders dan hem uit mijn leven laten verdwijnen. De eerste maanden had ik vaak momenten waarop ik ineens niet meer bij Mats in huis kon blijven. Momenten waarop ik hem haatte en verfoeide. Op zulke momenten trok ik haastig mijn loopspullen aan en verdween in het Maria-Hendrikapark. Hoe was het mogelijk dat ik mijn huis kon delen met de moordenaar van de man waarvan ik hield? Niet die arrogante Michael, maar Mats had Tom naar de moordende zandbank geleid. Voor mij was Mats twaalf jaar geleden helemaal uit mijn leven verdwenen, hij lag voor eeuwig geborgen in een gletsjerkloof. Maar dat had ik fout. Hij was me die zomer op Schiermonnikoog gluiperig gevolgd en hij had de moord op Tom uiterst secuur voorbereid. Na de vakantie kwam hij van wie ik dacht dat hij al jaren in het ijs lag doodgemoedereerd de school binnengewandeld om mij te vertellen dat hij Tom de dood had ingejaagd. Het was tijdens de pauze tussen het tweede en derde lesuur. Tussen het uur wiskunde voor de derdejaars wetenschappen en het uur aardrijkskunde voor de tweedejaars moderne talen. Tijdens het lopen in het park probeerde ik in mijn gedachten te vergoelijken wat hij had gedaan. Ik haalde me de Mats voor de geest op wie ik als jong meisje dolverliefd was en probeerde herinneringen aan toen levendig te houden. De verliefdheid weer te voelen. Ik dacht terug aan mijn verdriet nadat hij me jaren later in de steek liet en aan hoe erg ik hem toen had gemist. Ik confronteerde mezelf met wat ik Mats nog eens vele jaren later zelf had aangedaan: hem laten verdwijnen in een gletsjer en hem er voor dood achterlaten. Hij werd levend uit de kloof bevrijd, maar toen hij maanden later uit zijn coma ontwaakte, was hij zijn geheugen

kwijt. Niets herinnerde hij zich nog. Artsen, verplegers, psychologen en neurologen vertelden hem wie hij was. Wat in de loop der jaren daagde, was een leven vol gaten. Ik probeerde te begrijpen wat hij deed op het eiland. Door Tom te laten verdwijnen, kon hij weer in mijn leven komen. Hij deed het voorkomen alsof de dood van Tom voor ons beiden een vervelende maar noodzakelijke stap was om weer te worden herenigd. ‘We hebben hem samen vermoord,’ zei hij, net zoals we er twintig jaar eerder samen voor kozen om Remse en Sarah – de eerste Sarah – te laten verdwijnen.

Ook van die eerste tragedie wist hij niets meer. Niet dat ik de Sarah bij wie hij toen was liet glijden over de sneeuw tot in de gletsjer. Niet dat ik hem aanspoorde om haar niet te helpen. Niet dat ik hierna haar leven en haar naam overnam en met hem in Oostende kwam wonen. Mijn stoutheid en zijn braafheid deden zijn lief Sarah en mijn lief Remse toen voor altijd verdwijnen in het ijs. Mats herinnert zich niets en leeft in de overtuiging dat hij toen het initiatief nam om brutaal te breken met zijn jeugdvriendin. Ik sprak het nooit echt tegen. Hij is er als de dood voor dat hij alsnog zal worden geconfronteerd met een dubbele moord in het Zwitserse hooggebergte tijdens de zomer van 1985 en dat hij ervoor zal opdraaien. ‘We deden alles samen,’ herhaalde hij vaak. Het gaf hem de zekerheid dat we deelgenoten waren van de tragedies die we hadden veroorzaakt. De geheimen die we deelden, verbonden ons onlosmakelijk aan elkaar. We waren tot elkaar veroordeeld. Dat het mij ook emotioneel veel pijn doet, snapt hij nauwelijks. Hij weet niet meer hoe heerlijk onze vrijpartij in de sneeuw was en dat we kreunend van genot klaarkwamen op bijna 4000 meter hoogte. Hij denkt niet meer aan wat hij zijn eerste Sarah aandeed en hoe graag hij haar in zijn leven had. Maar in mijn angstdromen figureert die lieve Remse vaak, en steeds meer. Ik word gek als ik denk aan wat ik op de gletsjer deed. Wie mij in het leven voor de voeten liep, dumpte ik in de ijsskoude kloof. Twee keer.

Het is vreselijk dat ik er met niemand over kan praten. Aan Mats deed ik in etappes het relaas van de feiten. Hij luisterde alsof hij de krant las of het journaal op de televisie volgde. Nooit was er een troostende schouder of een uitroep van verbijstering. Er

is niemand anders in mijn leven die mag weten wat er gebeurde en wie ik in werkelijkheid ben. Heel even liet ik bijna iemand toe. Vier jaar geleden op het eiland was Mories er ineens geweest. Maar bij hem hou ik de lippen stijf, hoe graag ik ook zou vertellen over onze jeugdjaren op Terschelling. Hij is zo'n lieverd. Hij mag niet in het spinnenweb van leugens van Mats en mij betrokken raken.

Mats kent de leugens en geheimen, maar voelt de wanhoop niet. Hij mist niets en niemand en verdriet en ontgoocheling zijn emoties die hij niet kent. Zijn psycholoog heeft hem erover verteld en hij weet dat ze bestaan. Daarom gaf hij me de kans om over Tom te praten. Een thuisopdracht van de psycholoog. Na het eerste jaar was Tom uit zijn leven en herinnering verdwenen en hij ging ervan uit dat het bij mij ook maar moest. Hij praatte nooit op me in, maar als ik over Tom sprak, reageerde hij niet meer.

‘Hij zou vandaag 57 zijn geworden.’

Ik kijk zijn kant op als ik de zin herhaal, maar hij geeft geen krimp. Ik vraag me af of hij me werkelijk niet hoort of voor zichzelf uitmaakt dat hij niet op mijn mededeling wil reageren. Het laatste, denk ik. Toch doet het goed om de zin uit te spreken. Tom verdient deze kleine hommage.

Ik mag me niet weer in eindeloos gemijmer wentelen en me afvagen hoe het met Tom en mij zou zijn gelopen. Zou hij bij mij zijn komen wonen? Het jaar voor zijn verdrinking groeiden we naar elkaar toe. Hij werd steeds belangrijker voor mij en ik wilde hem langer en dichter bij mij hebben. Hij was zielsgelukkig dat ik hem meer in mijn leven toeliet. Zijn liederlijk vrijgezellenbestaan ruilde hij moeiteloos voor een leven als man bij de haard. ‘Je mag niet overdrijven,’ zei ik die zomer nog toen hij voorstelde om voortaan elke zaterdag voor mij de boodschappen te doen.

Ik kijk naar Mats aan de tafel en probeer me Tom op die plaats voor te stellen. Het lukt me niet. Tom zou niet aan de tafel zitten, maar dicht bij mij op de sofa. We zouden samen naar de regen kijken en na een tijdje zou Tom voorstellen om de stad in te trekken. Samen onder een paraplu, *singin' in the rain*, en dan iets eten of drinken. Niet op het burgerlijke Wapenplein, maar in ons favoriete eethuis in de Kapucijnenstraat. Het was ook nooit te vroeg voor

hem om dicht bij elkaar onder de lakens te kruipen. Uren konden we samen onder de lakens liggen, puur voor de gezelligheid. ‘Het bed vonden ze niet alleen maar uit om te slapen,’ zei hij. Typisch Tom: onnozele bedenkingen uitspreken alsof het filosofische wijsheden waren.

En toch. Ook Mats en ik zijn gelukkig samen en het was uiteindelijk een goed idee om hem na Schiermonnikoog weer in mijn leven toe te laten. Het verleden drukt minder als hij in de buurt is, ook al is hij niet het type man dat iemand kan troosten of op het gepaste moment een knuffel kan geven. Maar dankzij hem is er een beetje meer veiligheid in mijn leven, de angstdromen zijn zo al heftig genoeg. Hoeveel keer werd ik door die hatelijke schooldirecteur al ontboden in zijn kantoor? Hoeveel keer werd ik bruusk opgepakt door norske politieagenten? Hoeveel keer zag ik mezelf al met handboeien aan voor de klas staan terwijl ik werd beschimpt door de leerlingen? Hoe vaak zat ik in de rechtbank terwijl Michael me van op de eerste rij toelachte? Hoeveel keer zag ik mijn foto en die van Mats in de krant staan? *Gruwelijke gletsjermoordenaars na 30 jaar achter de tralies.*

Ook Remse doemt vaak op en de jonge Sarah van wie ik het leven heb overgenomen. Ik zie de doodsangst in haar ogen, hoor haar schreeuwen en zie haar verdwijnen in de donkere kloof. En die vreselijke lach op mijn gezicht, gek word ik ervan. Ik ga op zulke momenten dicht bij Mats liggen als ik zwetend lig te woelen. ‘Waarom doe je dat nou?’ vroeg hij de eerste keer. Hij snapte het toen ik hem vertelde over mijn dromen. ‘Oké, leg je arm om mijn middel als het jou goed doet,’ zei hij. Ook dat had zijn psychologe hem vast aanbevolen. Julia Roberts noemt hij haar. Hij doet alles wat zij hem opdraagt. Ik wacht nog altijd op zijn troostende arm rond mijn middel, maar dat Mats er dan is, doet goed. Ik had veel te lang alleen de angsten moeten overwinnen, want Tom kon ik niets vertellen over wat er vroeger was. Als hij vroeg naar de jaren voor ik hem kende, moest ik telkens weer een verward verhaal vertellen over een Zweedse jeugdvriend die me plotsklaps had verlaten. Zijn troostende woorden maakten me alleen maar driester en valser. Tegelijk was er de voortdurende vrees dat ik iets te loslippig zou zijn en iets zou loslaten over een val in een gletsjerkloof.

Ik spring op.

‘Het is tijd om iets te eten,’ zeg ik luid.

Hij hoort me nu wel.

‘Ha, is het al zo laat?’ mompelt Mats verstrooid.

Prompt staat hij op, vouwt zorgvuldig zijn krant, legt hem netjes in het vakje op het boekenrek, loopt naar de keuken en opent de koelkast.

Buiten glijden de eerste wielertoeristen al voorbij als ik verdwaasd de ogen open. Het is halfzeven, dit was een lange nacht. Ik heb me er al enkele jaren mee verzoend dat een gemiddelde nacht tot vijf uur duurt en dat ik dan nog een tweetal uur dommelend in bed blijf liggen. Om het piekeren dat me wakker maakt geen verlengstuk te geven, neem ik het lesprogramma van de komende dag door. Ik word dan langzaam wakker in een verwarrend mengsel van tekstverklaring, grammatica en spelling.

Het gebeurt wel meer dat ik op zondag iets langer slaap. Ben ik dan toch gevoelig voor stress door het werk op school? Ik maak me sterk van niet en verwerp de gedachte steeds weer, maar misschien is het toch geen toeval dat ik tijdens de weekends veel dieper slaap dan tijdens de nachten in de week.

Vanmorgen voel ik me prima. Opgewekt spring ik uit bed, wend me in mijn peignoir en loop naar de overloop. In de logeerkamer ligt Mats nog te ronken. Ook hij slaapt slecht 's nachts, maar sinds hij niet meer werkt heeft hij een vast patroon ontwikkeld om de lange nachten in te vullen. Als hij midden in de nacht wakker wordt, geeft hij het hopeloze piekeren geen kans door snel het licht aan te knippen, te verhuizen naar de logeerkamer en in zijn boek te duiken. Hij leest bij voorkeur Scandinavische thrillers, elke maandag gaat hij zijn voorraadje lenen in de bibliotheek. Hij brengt er telkens drie mee – dat is het aantal boeken die hij in een week leest. Op zondag leest hij desnoods een gat in de nacht om zijn derde boek uit te krijgen, want hij wil niet twee weken op rij dezelfde boeken op zijn leenlijstje van de bieb hebben. Het deed vreemd aan toen hij vorige winter met een roman van Arnaldur Indridason thuiskwam. Het was Toms lievelingsauteur. Maar Mats

leest amper voor het verhaal of de spanning. Julia Roberts raadt het hem aan en hij doet alles wat zijn bevallige psychologe hem aanbeveelt. Zij wil dat hij andere mensen, andere gewoontes en andere ideeën leert kennen, maar voor Mats zijn die romans niets meer dan afleiding tijdens zijn donkere piekernachten. ‘Misschien kom ik mezelf wel eens tegen in een van die boeken,’ zei hij onlangs nog. ‘Een Scandinavische misdadiger. Ik ben het perfecte romanpersonage.’ De toon waarop hij het zei, verraadde ook een soort afkeer van de romans die hij leest. Al die fictie hoeft niet voor hem, leesplezier vindt hij alleen in zijn beurskrant en zijn lievelingspersonages zijn effecten, obligaties en aandelen.

Ik loop blijmoedig de trap af en verheug me op de stralende zon als ik voor het grote raam aan de tuin ga staan. Ik aarzel niet. Ik schuif de pui open en loop op blote voeten de tuin in. Dat moet ik meer doen. Genieten van de zon op mijn gezicht en het natte gras onder mijn voeten. Ik word er erg vrolijk van. Ik ga even op de tuinbank zitten en kijk recht in de zon. Ik krijg zin om dingen te doen. Zo meteen heerlijke koffie, lekkere broodjes van mijn favoriete bakker in de Christinastraat, samen met Mats de weekendbijlages van de krant lezen en bespreken, tegen de middag een looptochtje met Joke en daarna ons zondagse aperitief op de zeedijk. Een zondag zoals ik die het liefste heb.

Ik ga naar binnen en pak mijn smartphone. Ik grom even als ik zie wie mij een app heeft gestuurd. Het is een tijd geleden, maar net op het moment dat de tussentijd te lang is geweest, kun je er vanop aan dat Mories weer opduikt. Altijd vriendelijk, altijd goedlachs en altijd met een leuk nieuwtje of een oude foto. Ik hoopte dat hij er snel mee zou stoppen om me verhalen en foto's van vroeger toe te sturen, maar ik vrees dat het bij hem het doel heeft om de banden met mij en zijn jeugd op Terschelling hechter te maken. Hij blijft ze sturen en stilaan raakte ik gehecht aan zijn korte berichtjes. Ze zijn eilandjes in een erg woelige zee.

Het was een schok toen ik vier jaar geleden op Schiermonnikoog op Mories botste en hij me zei dat hij meende me te herkennen. Ik leek erg op Yvonne, zei hij. Die zomer op Terschelling in de vroege jaren '80 was hij stapelverliefd op me geweest, maar ik had het

niet in de gaten. Mijn hart bonkte ineens in mijn keel. Mories was dolenthousiast toen ik hem zei dat ik die zomer ook op het eiland was en vaak in de kroeg kwam waarover hij vertelde. Toen ik hem zei dat ik Linda heette, zadelde ik hem op met een mysterie en een zoektocht die al vier jaar duurt. Ik voel de pijn telkens als hij mij berichtjes en foto's van vroeger stuurt. Ik wil hem niet afschudden, hij is mijn enige lijn naar mijn jeugd, hoe fragiel die ook is. Ik koester in stilte de herinneringen, maar ik mag niet weer Yvonne worden.

Het houdt Mories ongetwijfeld uit zijn slaap. Hij vertelde me stoere verhalen over die zomer op Terschelling en er waren uitvoerige beschrijvingen met bizarre details en uitgesponnen anekdotes. Hij herinnerde zich nog haarscherp wie er toen in de kroeg van Remse allemaal bij waren, wie bij wie was, van welke muziek ze hielden en hoe ze toen gekleed gingen. Veel van wat hij vertelde, kwam me bekend voor en vrienden van toen verschenen weer voor mijn ogen. De nachtelijke tocht over het wad, de bakfiets van de Waddenvereniging bij de Brandaris, die hatelijke Janis Joplin uit de luidsprekers. Ik kreeg een brok in de keel, maar ik moest de boot afhouden en hem vertellen dat ik alleen maar heel vage flarden van herinneringen aan die tijd overhield. *Hoe kun je die tijd in godsnaam vergeten*, apte hij eens. Kon ik het maar, dacht ik dan.

Die brave Mories piekert zich rot en blijft maar appen. Hij moest eens weten dat ik de Yvonne ben waarop hij toen verliefd was. Het is een van de vele geheimen die ik zorgvuldig moet bewaren. Ik mag geen woord te veel vertellen en ik lees het altijd wel drie keer na voordat ik zelf een app verstuur. Voor hem ben ik niet Yvonne, niet Sarah maar Linda. Ik houd *Vermeulen* achter de hand als verzonnen familienaam, maar tot nu toe hoefde ik die nog niet prijs te geven. Nog een leugen om andere leugens te verdoezelen. Altijd weer en steeds meer leugens.

Vier jaar geleden was ik amper thuis in Oostende toen ik al een appje van hem kreeg. *Ontzettend wat er met Tom is gebeurd*, schreef hij. Ik voelde me toen zo ellendig dat ik niet eens op het berichtje reageerde. Ik had net een lijstje gemaakt van mensen die ik op de hoogte wilde brengen. Mories stond daar absoluut niet op.

